

peti buchel
BAB TEATRO

EEN WANDELING
DOOR EEN THEATRALE BUURT VAN TANGER

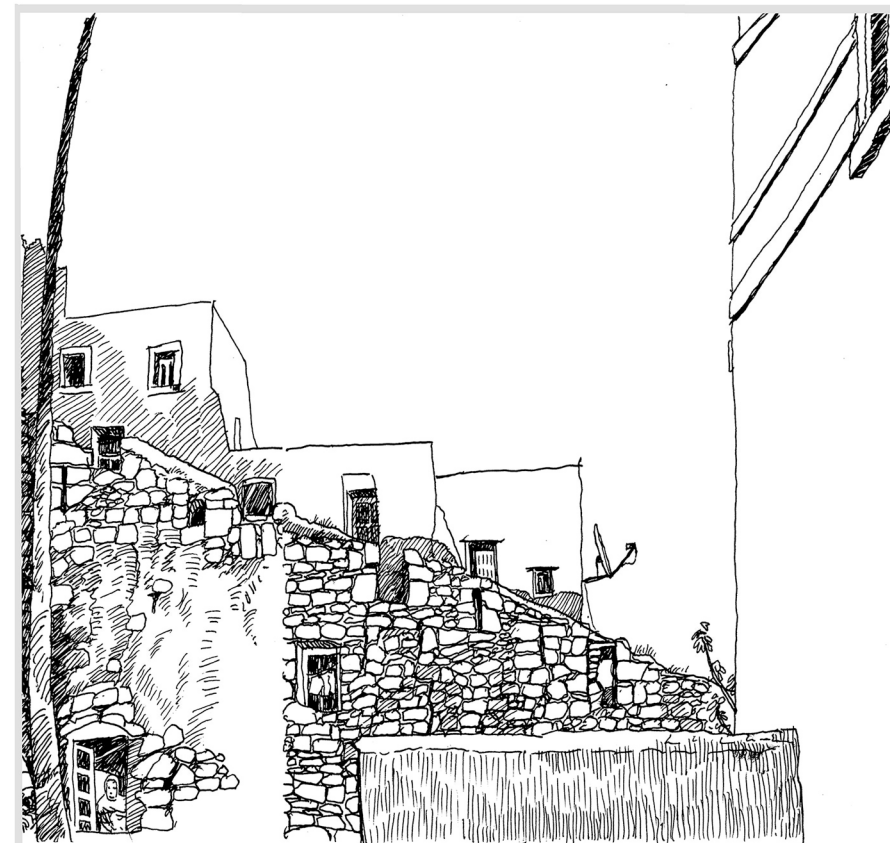

DE BAB TEATRO BUURT

DIT BOEKJE IS EEN ODE AAN DE BAB TEATRO BUURT IN TANGER. BAB TEATRO BETEKEN'T 'DE POORT VAN HET THEATER' OP Z'N TANGERS. HET BUURTJE ONTSTOND TOEN IN DE 19DE EEUW DE MEDINA OF OUDE STAD UIT HAAR VOEGEN BARSTTE. MEN GING BOUWEN BUITEN DE STADSMUUR DIE DE MEDINA GEHEEL OMGORDT. DE OUDE STAD WAS EN IS NOGSTEEDS, EEN WIRWAR VAN KLEINE STEEGJES, WAAR GEWERKT, GEWOOND EN GEHANDELD WERD. VANAF DE HAVEN GAAT HET STIJL OMHOOG NAAR DE KASBA OF BURCHT. AAN DE LANDZIJDE VAN DE MEDINA ONTSTOND DE NIEUWE WIJK BAB TEATRO DIE ZICH OVER DE GEHELE LENGTE TEGEN DE MUUR AANVLIJT.

OP DIVERSE PLEKKEN IN DE MUUR ZIJN POORTEN DIE EEN LEVENDIGE INTERACTIE TUSSEN DE MEDINA EN DE BAB TEATRO MOGELIJK MAKEN. DE KASBA IN AL HAAR STATIGE ONGENAAKBAARHEID TOORNT BOVEN BAB TEATRO UIT, MAAR IS ER NET ALS DE MEDINA HECHT MEE VERBONDEN.

AAN DE HAND VAN TEKENINGEN EN KORTE VERHAALTJES STIPPELT HET BOEK EEN WANDELING UIT. HET BEGINT IN HET OUDSTE DEEL VAN DE BUURT, VOLGT DE MUUR TOT AAN DE HAVEN OM VERVOLGENS MET EEN GROTE BOOG DOOR DE MEDINA EN DE KASBA WEER OP DEZELFDE PLEK UIT TE KOMEN.

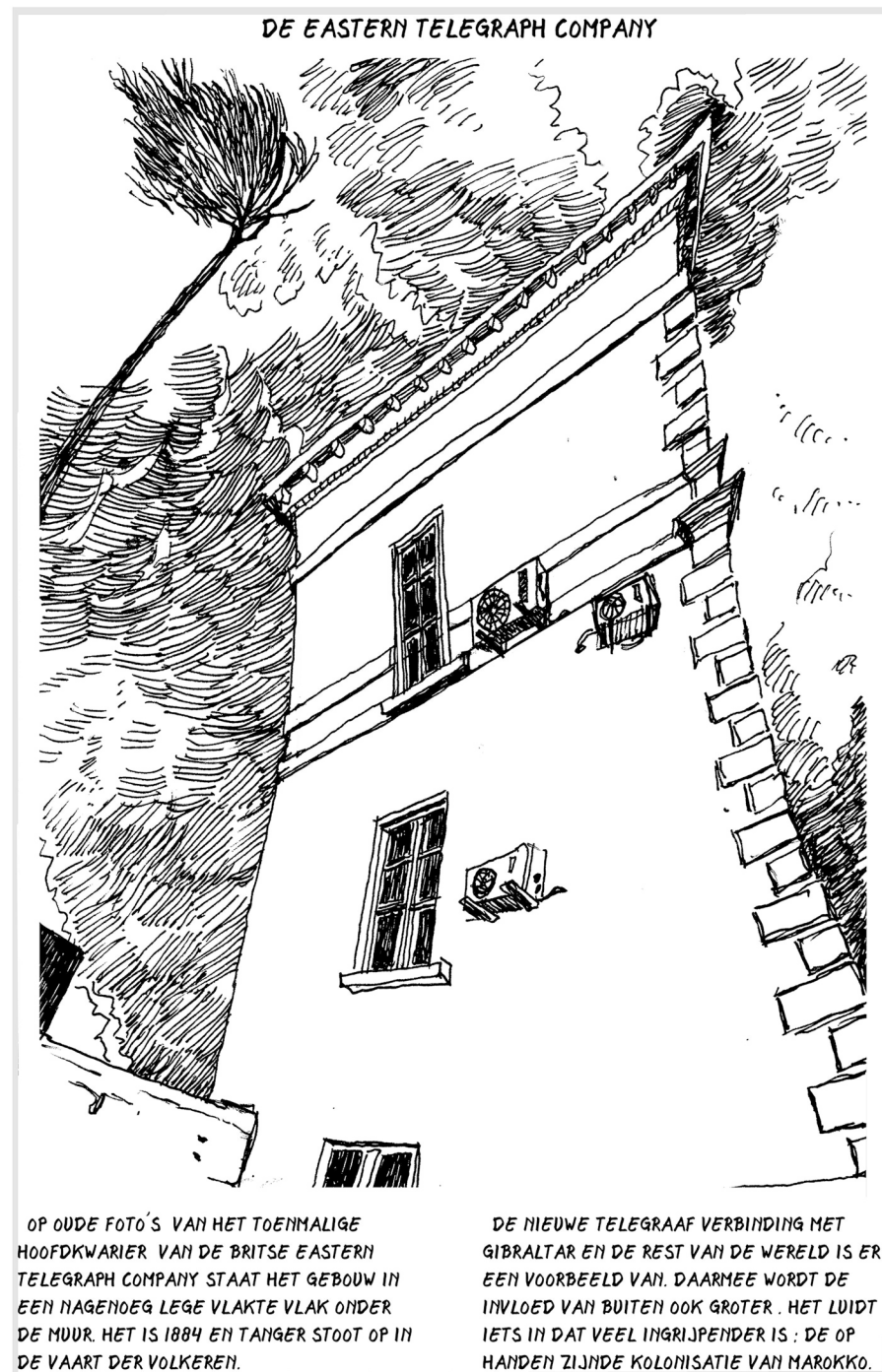
DE MUUR

IEDER VERHAAL OVER DE BAB TEATRO BUURT BEGINT ONDER DE MUUR VAN DE MEDINA. DE MEDINA IS GEBOUWD OP EEN HEUVEL. OP HET HOOGSTE PUNT LIGT DE KASBA OF BURCHT DIE DE STAD MOEST BESCHERMEN TEGEN AANVALLEN VAN BUITEN. OP HET LAAGSTE PUNT LIGGEN DE TOEGANGSPOORTEN TOT DE HAVEN. DE MUUR IS OVERAL, MAAR NIET ALTIJD ZICHTBAAR.

IN DE LATE MIDDELEEUWEN HEBBEN DE PORTUGEZEN DE MUUR EN DE KASBA (ALCAZAR IN HET PORTUGEES) GEBOUWD. HUN WERK IS NOG HERKENBAAR AAN DE RECHTHOEKIGE GEHAKTE STENEN AAN DE ONDERZIJDE VAN DE MUUR.

LATERE GENERATIES HEBBEN DE MUUR BIJGEHOUDEN WANNEER DAT NODIG WAS. INTUSSEN WERD ER IN EN BOVENOP GEBOUWD. DE MUUR WAS OMGEVEN DOOR EEN DROGE SLOTGRACHT. ER BUITEN LAGEN TUINEN. IN DE TWEEDE HELFT VAN DE 19DE EEUW BEGON MEN MET DE BOUW VAN HUIZEN BUITEN DE MUUR. DE DROGE GRACHT VULDE OP EN AL SNEL WERD OOK TEGEN DE MUUR AAN GEBOUWD: WONINGEN, WERKPLAATSEN EN ZELFS GEBEDSRUIMTEN.

INMIDDELS IS OP VEEL PLAATSEN DE MUUR UITBUNDIG BEGROEID MET STRUIKEN EN WILDE BLOEMEN. HET IS BOVENDIEN EEN RIJKE BROEDPLAATS VOOR ALLERLEI VOGELS, INSECTEN EN WILDE BIJEN.

HOOFDSTUK 2

HUIZE DE BURCHT

HOTEL DAR EL KASBA

HET GEBOUW VAN DE EASTERN TELEGRAPH COMPANY VERSCHILT IN ALLE OPZICHTEN VAN DE GEBOUWEN IN DE MEDINA. HET EERSTE DAT OPVALT IS DAT HET RAMEN HEEFT DIE UITZICHT BIJEN NAAR BUITEN. ZE ZIJN NIET OP BINNENPLAATSEN GERICHT ZOALS IN DE MEDINA. DE BREDE STATIGE HOUTEN TRAP IS GEPLAATST AAN EEN ZIJDE VAN HET GEBOUW EN HEEFT OP IEDERE VERDIEPING EEN RAAM DAT UITKIJKT OP DE BUITENWERELD. OOK DIT STAAT IN CONTRAST TOT DE STEILE, SMALLE, STENEN TRAPPEN DIE IN DE HOEKEN VAN DE TRADITIONELE MAROKKAANSE HUIZEN GEBOUWD ZIJN.

NA DIVERSE METAMORFOSES TE HEBBEN ONDERGAAN IS HET GEBOUW NU EEN HOTEL, DE DAR EL KASBAH: HUIZE DE BURCHT. DE KAMERS ZIJN 'OP Z'N SPAANS' INGERICHT MET SOLIDE HOUTEN MEUBELN. IN IEDER VERTREK HANGT WEL EEN ORGINEEL KUNSTWERK. IN DEZE KAMER EEN SCHILDERIJ VAN TWEE ANDALUSISCHE DAMES MET HOOFDBEDEKKING EN DECOLLETE.

EEN STUKJE BAB TEATRO

VANUIT IEDERE KAMER IN HET VOORMALIGE KANTOOR VAN DE BRITSE KABELMAATSCHAPPIJ, KIJKT MEN UIT OVER EEN STUKJE VAN DE BUURT. HET UITZICHT IS INMIDDELS NIET MEER EEN OPEN VLAKE ONDER DE STADSMUUR, MAAR EEN DICTBEBOUWDE STEDELIJKE OMGEVING. DE BEBOUWING IS DIVERS.

BEHALVE DE STADSMUUR ZIJN ER HUIZEN-BLOKKEN, KANTOORPANDEN EN TIJDELIJKE OPTREKJES MET EEN PERMANENT KARAKTER. DE OPTREKJES ZIJN INVENTIEVE AANLEUN CONSTRUCTIES DIE HIER EN DAAR TWEE VERDIEPINGEN HOOG ZIJN. ZE WORDEN BEWOOND DOOR MENS EN DIER.

OP HET SCHOOLPLEIN

VOORDAT HET KANTOOR VAN DE EASTERN TELEGRAPH COMPANY EEN HOTEL WERD, HEEFT HET VERSCHILLENDE GEDAANTEVERWISSELINGEN ONDERGAAN. DE LAATSTE WAS EEN MEISJESSCHOOL. DAARAAN HEEFT HET HOTEL EEN OMMUURDE SPEELPLAATS TE DANKEN DIE GEBRUIKT WORDT ALS TERRAS WAAR GEGETEN KAN WORDEN EN WAAR MEN KAN CHILLEN.

HET BEGIN VAN DE DAG

EEN MAROKKAANS ONTBIJT BESTAAT UIT EEN ROND BROODJE, OF EEN PANNEN-KOEKJE, OF PAP, OF EEN MAISBROODJE DAT BELEGD WORDT MET HONING, OF BOTER, OF JAM OF EEN PASTA DAT AMALOU HEET. DAARBIJ WORDT MIERZOETE MINT THEE GEDRONKEN EN OLIJVEN GEGETEN. EEN GAST KRIJGT ALLES AANGEBODEN, PLUS KOFFIE EN EEN CROISANTJE EN OP VERZOEK KAN ER OOK NOG EEN ZACHTGEKOOKT EITJE AAN WORDEN TOEGEVOEGD.

NOAM DE KUNSTLIEFHEBBER

ACHTER DE BALIE VAN HOTEL DAR EL KASBA KAN NOAM DE MANAGER AANGETROFFEN WORDEN. NOAM IS EEN GROOT KUNSTLIEFHEBBER. KUNST IS OVERAL IN DAR EL KASBA TE VINDEN. ACHTER DE BALIE HANGT ONDER ANDERE EEN SCHILDERIJ GEMAAKT DOOR ZIJN VRIEND MOHAMED BENYAICH UIT TETOUAN.

AROUNDU

Noam vertelt graag over een zwerfende migrant met wie hij beuriend raakte. De uit Mali afkomstige Aroundou wachtte en hoopte op een kans om de Straat van Gibraltar over te steken naar het wenkende Europa. Die kans kwam niet. Uit frustratie en heimwee ging hij kunst maken uit afval. Objecten die hij urolijk beschilderde. Tenslotte won de heimwee het en Aroundou keerde terug naar Mali. Op een dag stond hij weer voor de deur. Dit keer was hij gekomen als toerist om de stad terug te zien, waar hij de ene droom had verloren en een ander had gevonden. In Mali is hij inmiddels een bekend kunstenaar.

RUE DE LA CASBAH / RUE TELEGRAPH ANGLAIS

IN DE RUE DE LA CASBAH OF ZOALS HET VROEGER HEETTE: RUE TELEGRAPHE ANGLAIS, STAAN DE OUDSTE HUIZEN VAN DE BAB TEATRO BUURT. DEZE HUIZEN ZIJN NET ALS HET GEBOUW VAN DE EASTERN TELEGRAPH COMPANY OPGETROKKEN IN DE 'EUROPESE' STIJL.

DE STIJL KENMERKTE ZICH DOOR VEEL EN GROTE RAMEN DIE OP DE STRAAT UITKIJKEN. DE HUIZEN WERDEN TOENDESTIJD VOORAL BEWOOND DOOR SPAANSE EN JOODSE FAMILIES. BOVEN SOMMIGE DEUREN IS HIER EN DAAR NOG EEN DAVIDSSTER TE ZIEN.

HOOFDSTUK 3 MOORD MET GEVOLGEN

MOORD EN ONRECHT

ALS BEVOLKINGSGROEP MET EIGEN GEWOONTEN EN EEN EIGEN GODSDIENST HADDEN DE JODEN HET NIET ALTIJD GE-MAKKELIJK. TOEN DE SPANJAARDEN TIJDENS DE SPAANS-MAROKKAANSE OORLOG IN 1859 DE STAD TETOUAN VEROVERDEN MOESTEN VOORAL DE JODEN HET ONTGELDEN. VELEN VLUCHTTEN NAAR TANGER WAAR ZE NIET MET OPEN ARMEN WERDEN ONTVANGEN. DE MOORD OP EEN SPANJAARD WAARVAN TWEE JODSE MANNEN DE SCHULD KREGEN, LEIDDE TOT EEN ANTI-JOODSE HETZE. ZONDER ZICH JURIDISCH TE KUNNEN VERDEDIGEN, WERDEN JODEN VAN ALLES EN NOG WAT BESCHULDIGD. HET REGENDE WILLEKEURIG OPGELEGDE STRAFFEN: VAN STOKSLAGEN TOT ONTHOOFDINGEN.

MOSES MONTEFIORE 1784 - 1885

BRITSE BEMOEIENIS

DE INTERNATIONALE PERS KREEG LUCHT VAN DE ANTI-JOODSE HETZE DIE IN MAROKKO WOEDDE EN IN 1864 GING MOSES MONTEFIORE ZICH ER MEE BEMOEIEN. MOSES MONTEFIORE WAS EEN GEDREVEN EN POPULAIRE VOORVECHTER VOOR WERELDWIJDE JODSE BURGERRECHTEN. ALS BRITS EDELMAN WIST HIJ HOE HIJ HET GEWICHT VAN HET HELE BRITSE IMPERIUM IN DE SCHAAL MOEST GOOIEN OM DAT TE BEREIKEN. ZODRA HIJ OP KWAM DAGEN, BIBBERDEN DE LOKALE MACHTHEBBERS. IN 1864 WAS HIJ INMIDDELS 80 JAAR OUD, MAAR DAT WEERHIELD HEM ER NIET VAN OM NAAR MAROKKO AF TE REIZEN.

PROBLEEM OPLOSSING

DE ANTI-JOODSE HETZE DIE HET LAND TEISTERDE, WAS EEN HOOFDPIJN-DOSSIER VOOR DE MAROKKAANSE KONING MOHAMMED IV. HIJ RIEP ZIJN RECHTSGELEERDEN BIJ ELKAAR OM TE ZIEN OF ER OP KORTE TERMIJN, ZONDER GEZICHTSVERLIES, EEN OPLOSSING KON WORDEN GEVONDEN. OM DE SITUATIE NIET VERDER TE DOEN ESCALEREN, MOEST DE WIND UIT DE ZEILEN VAN ALLE PARTIJEN GENOMEN WORDEN EN MOSES MONTEFIORE MOEST TEVREDEN NAAR HUIS TERUGKEREN. DE RECHTSGELEERDEN KWAMEN MET EEN BRILJANTE OPLOSSING: EEN DAHIR, EEN KONINKLIJK DECREET! DE DAHIR WAS NIETS ANDERS DAN EEN OFFICIELE BEVESTIGING VAN WAT ALLANG HAD MOETEN GELDEN: ALLE ONDERDANEN VAN DE KONING ZIJN GELIJK VOOR DE WET. DUS OOK DE JODEN.

HET VERVOLG

DE BEVESTIGING DOOR DE KROON VAN DE BURGERRECHTEN VAN DE JODSE BEVOLKING VAN MAROKKO WERD GEVIJRD MET DE OPRICHTING VAN EEN SCHOOL VOOR JODSE MEISJES IN DE NIEUWBOUW OP NUMMER 5 VAN RUE DE LA CASBAH. IN DE TWEEDE WERELDOORLOG TOEN MAROKKO ONDER FRANS KOLONIAAL BESTUUR VIEL EN DE FRANSE REGERING IN VICHY EEN MARIONET WAS VAN NAZI-DUITSLAND, ZOU DEZE DAHIR NOG GROTE GEVOLGEN HEBBEN.

FIN DE SIECLE ARCHITECTUUR

ONDERAAN DE HEUVEL WAAR DE RUE DE LA CASBAH DE RUE D'ITALIE ONTMOET, BEGINT HET DEEL VAN DE BAB TEATRO DAT GEBOUWD IS IN EEN UITBUNDIGE ARCHITECTONISCHE STIJL. DE DATERING OP EEN VAN DE GEVELS IS 1903. TE OORDELEN AAN DE GEVELVERSIERINGEN MOEST ER IETS GEVIERD WORDEN: WELVAART! NA EEUWEN IN DE DUMP TE ZIJN GEWEEST, GING HET WEER GOED MET TANGER.

22

DE HUIZEN STRALEN NOG STEEDS DE VREUGDE EN TROTS UIT VAN DE MENSEN DIE ZE GEBOUWD HEBBEN, MAAR DE GEBOUWEN ZIEN ER INMIDDELS VEELAL VERVALLEN UIT.

ER GAAN GERUCHTEN DAT INVESTEERDERS DE HUIZEN IN DEZE STRAAT AAN HET OPKOPEN ZIJN OM ER LUXE BOUTIQUE HOTELS EN AIRBNB KAZERNES VAN TE MAKEN. IS HET EEN TEKEN VAN WELVAART OF VAN IETS MEER SINISTERS?

HOOFDSTUK 4 TWEË TEATRO'S

23

CINE ALCAZAR EN DE CAPITOL BIOSCOOP

HET LAAGJE VERNIS VAN MODERNITEIT DAT TANGER KREEG AAN HET EINDE VAN DE 19DE EN BEGIN 20STE EEUW WAS SPAANS GEKLEURD. EEN VAN DE MEEST IN HET OOG SPRINGENDE CULTURELE INNOVATIES DIE OVER DE STRAAT VAN GIBRALTAR KWAM AANWAAIEN, EN ONMIDDELIJK DOOR DE HELE BEVOLKING WERD OMARMED, WAS DE CINEMA. HET WAS LOGISCH DAT DEZE VORM VAN VOLKSVERMAAK ZIJN BESLAG KREEG IN DE NIEUWE BUURT ONDER DE MUUR VAN DE MEDINA. VANDAR DE NAAM: BAB TEATRO.

OP HET KRUISPUNT VAN DE RUE DE LA CASBAH EN DE RUE D'ITALIE WERDEN VLAK NA ELKAAR TWEE BIOSCOPEN GEOPEND: DE CINE ALCAZAR EN DE CAPITOL BIOSCOOP. DE CINE ALCAZAR STAAT ER NOG, MAAR IS DICTGETIMMERD. DE CAPITOL BIOSCOOP IS GESLOOPT EN VERVANGEN DOOR EEN KANTOORPAND. HET ENIGE DAT NOG HERINNERT AAN DE VOORMALIGE BIOSCOOP, IS DE NAAM VAN DE BRILLENWINKEL DIE IN HET NIEUWE PAND IS GEVESTIGD: CAPITOL BRILLEN.

HELDEN VAN HET WITTE DOEK

FARID EL ATRACHE

ASMAHAN

MOHAMMED ABDEL WAHAB

DE GLORIETIJD VAN DE ARABISCHE FILM WAS IN DE DE DERTIGER, VEERTIGER EN VIJFTIGER JAREN VAN DE VORIGE EEUW. TOEN WERD DE ENE NA DE ANDERE SUCCESFILM GEPRODUCEERD IN DE FILMSTUDIO'S VAN BEIROET EN CAIRO. ALS FILMS EN 'SOAPS' UIT DIE TIJD OP TV VERTOOND WORDEN, ZULLEN OUDERE MAROKKAANSE VROUWEN ZE BESLIST NIET MISSEN. ZIJ KENNEN ALLE SCENES EN KUNNEN BOVENDIEN DE DIALOGEN MEESPREKEN.

OEM KHALSOEM IS NOG ALTIJD DE ONBETWISTE DIVA, MAAR OOK DE LIBANESE SCHOONHEID ASMAHAN VOND VEEL WEERKLANK ONDER VROUWEN. ALHOEWEL ZE SLECHTS 32 WERD OF MISSCHIEN WEL DAAROM. ZE STIERF IN EEN AUTO ONGELUK.

IS OEM KHALSOEM DE VERPERSOONLIJING VAN HET ARABISCH NATIONALISME, ASMAHAN BRAK ALLE GRENTZEN VAN HET ARABISCHE 'FATSOEN'. EN ZE HAD EEN PRACHTIGE STEM! ASMAHAN LEEFDE ER OP LOS EN GENOOT SCHIJNBAAR ZORGeloos VAN DE RIJKDOM DIE HAAR CARRIERE HAAR BRACHT. BOVENDIEN WAS DE DONKERE KANT VAN HET LEVEN HAAR NIET VREEMD. MOSLIMA'S VAN BAGDAD TOT TANGER DROOMDEN VAN HAAR LEVENSTIJL EN IDENTIFICEERDEN MET HAAR SMART.

VEEL GELEGDEN EN KWINKSLAGEN UIT DE ARABISCHE FILMS EN 'SOAPS' ZIJN NIET MEER WEG TE DENKEN UIT HET MAROKKAANSE TAALGEBRUIK.

CAFE COLON

VAN 'MODERNE SUBURB' EN 'CULTURELE HOTSPOT' IS DE BAB TEATRO INMIDDELS VERANDERD IN EEN ECHTE VOLKSBUURT. HET EERSTE DEEL VAN DE RUE D'ITALIE IS EEN LEVENDIGE WINKEL- EN MARKT-STRAAT. RECHT TEGENOVER DE CINE ALCAZAR LIGT CAFE COLON : CAFE DE KOLONIAAL.

CAFE COLON KREEG INTERNATIONALE BEKENDHEID DOOR DE HOLLYWOODFILM 'THE SHELTERING SKY' UIT 1990 VAN BERNARDO BERTOLUCCI. IN DE LAATSTE SCENE KOMT DE HOOFDROLSPLEELSTER, DEBRA WINGER, OVER STRAAT AAN LOPEN OM IN EEN LANGE 'SHOT' DOOR HET RAAM NAAR BINNEN TE KIJKEN, NAAR DE INGANG TE LOPEN EN BINNEN TE STAPPEN. DAAR ZIT PAUL BOWLES, DE SCHRIJVER VAN HET BOEK 'THE SHELTERING SKY' EN STEEKT EEN MONOLOOG AF BEGINNEND MET: 'ARE YOU LOST?'

MET HET GELD VAN DE FILM IS HELAAS WEL DE GEVEL EN HET INTERIEUR GEMODERNISEERD. VANAF HET CAFETERRAS KAN MEN DE HELE DAG HET BRUISENDE BUURTLEVEN GADESLAAN.

PAUL BOWLES 1910-1999

Screen shot uit 'THE SHELTERING SKY'

Bowles werd door de Marokkaanse schrijver Mohamed Choukry betiteld als 'De Gevangene van Tanger'

HOOFDSTUK 5

DE WERELD: GEZIEN VANUIT CAFE COLON

IN DE OCHTEND

ALS DE ROLLIKEN VAN DE WINKELS EN KANTOORTJES MET VEEL GERATEL OPEN GAAN, LOPEN DE KINDEREN NAAR SCHOOL EN DE STRAATVENTERS VERKOPEN DE VIS DIE IN DE NACHT GEVANGEN IS. HUISVROUWEN DOEN INKOPEN OP DE GROENTEMARKT EN BIJ EEN VAN DE VELE BAKKERS EN BANKETBAKKERS. TUSSEN DE VASTE INKOPEN DOOR JAGEN ZE OP KOOPJES BIJ DE UITDRAGERS.

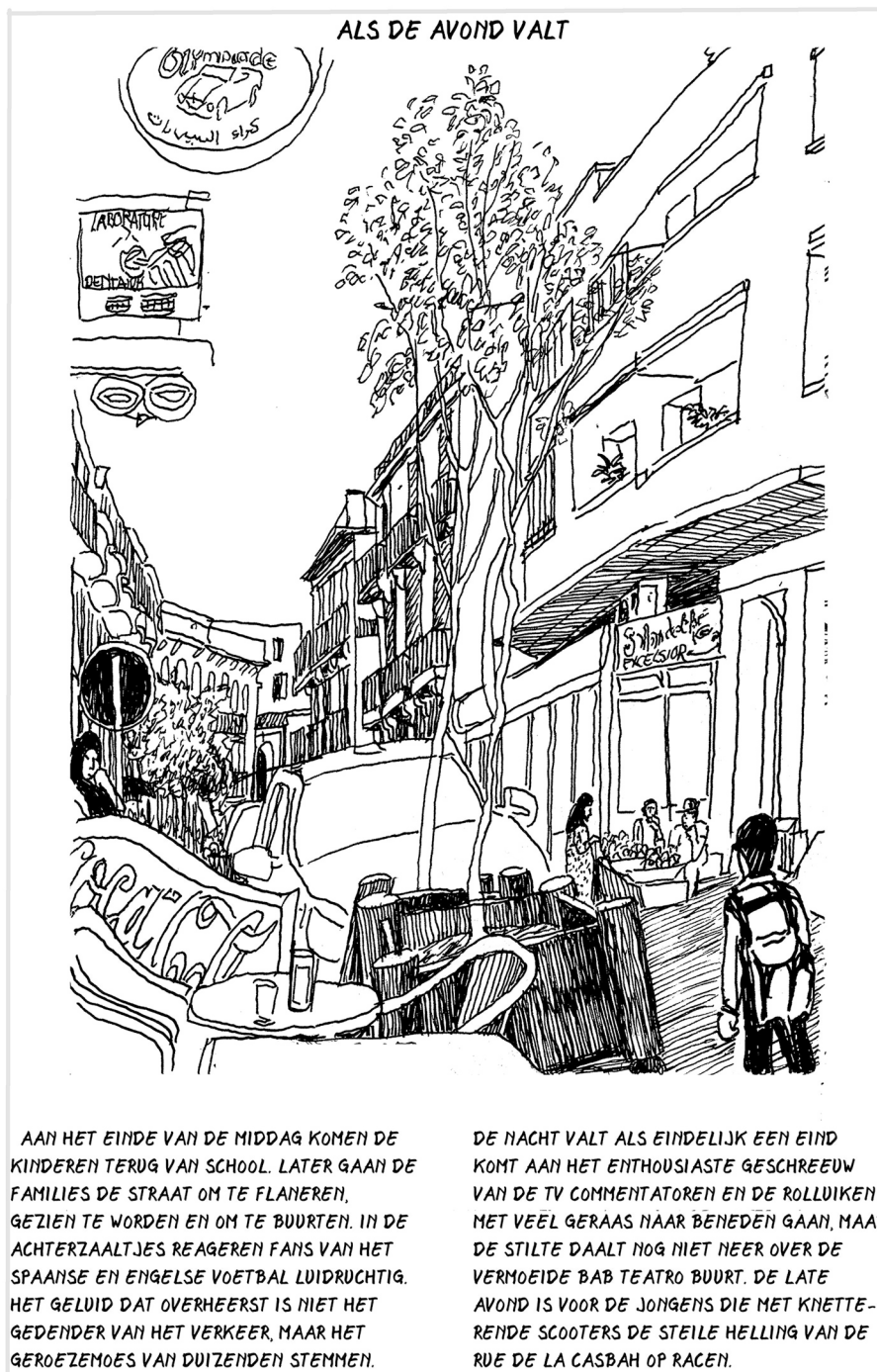
TOERISTEN DROMMEN IN GROEPEN DE HELLING AF OMGEVEN DOOR VERKOPERS VAN T-SHIRTS EN SNUISTERIJE. ZE WORDEN STEEVAST HETZELFDE RESTAURANT INGELOODST. ER TUSSEN DOOR LOPEN MIGRANTEN UIT SUB-SAHARALANDEN: DE MANNEN UITDAGEND, DE VROUWEN NEERSLACHTIG. ZO NU EN DAN STOPT EEN PLAATSELIJKE BEWONER ZE WAT TOE: VOEDSEL OF KLEDING VOOR DE KINDEREN.

IN DE MIDDAG

NA HET MIDDAGUUR WORDT ER SIESTA GEHOUDEN. HET WORDT RUSTIGER OP STRAAT. DE TAXI-CHAUFFEURS EN VRACHTVERVOERDERS PARKEREN HUN WAGENS OP DE KRUISING OM EEN DUTJE TE DOEN EN VROUWEN KLETSSEN BIJ. SCHOOLMEISJES VERDRINGEN ELKAAR IN DE SANDWICHSHOPS. DAAR DOEN ZE HUN HUISWERK, WANT EENMAAL THUIS MOET ER IN HET HUISHOUDEN GEWERKT WORDEN.

OP GEZETTE TIJDEN KLINT DE OPROEF TOT GEBED SCHETTEREND VANUIT VELE LUIDSPREKERS. VAAK WORDT ER GEEN GEHOOR AAN TE GEGEVEN, MAAR IN HET MIDDAGUUR VERZAMELEN DE MANNEN DIE IN DE BUURT WERKEN ZICH IN DE GEBEDSRUIMTE ACHTER DE CAFE COLON. DAARNA WORDEN ER ZAKEN GEDAAN.

HOOFDSTUK 6

TANGERINOS

